

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Апостол Николов Славчев, д-р,
катедра „Лека атлетика“ при НСА „Васил Левски“ гр.София,
Относно: вътрешна защита на дисертационния труд на
Петър Русев Пеев
на тема:

**„Изследване на методически подходи за въздействие
върху развитието на скоростната издръжливост
при 13-14 годишни футболисти“**
за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“
Научен ръководител: проф. Марин Гъдев, ДН

I. Данни за докторанта

Петър Русев Пеев е роден на 12 януари 1988 год. в гр. Карнобат. Средното си образование завършва в СОУ „Св.св. Кирил и Методий“ гр. Карнобат. Още в ученическа възраст тренира активно лека атлетика и се състезава от името на родния си СКЛА „Атлет“ – Карнобат. От 2007 год. е студент в НСА „Васил Левски“ където през 2011 год. завършва ОКС „Бакалавър“, специалност „Спорт“ – Треньор по лека атлетика. Пак в НСА „Васил Левски“ през 2012 год. завършва и следващата ОКС „Магистър“ в магистърска програма – СВП – Кондиционна подготовка. В периода на студентското си обучение Петър Пеев продължава да тренира активно лека атлетика и се изявява, като един от най-поливалентните и успешно представящи се състезатели на КЛАСА при НСА „Васил Левски“. В своята сравнително продължителна спортно-състезателен дейност в леката атлетика, Петър Пеев е бил 11 пъти национален шампион в дисциплини от 800 м до 20 км спортно ходене. Това от по своеобразен начин може да ни подсказва за богатия опит на Петър Пеев най-вече относно функционалните дисциплини, което намира израз и в насоката, в която избира да се усъвършенства при обучението си в ОНС „Доктор“, като редовен докторант в НСА „Васил Левски“ от 2015 до 2017 година. През този период той поставя началото и на своето ново амплуа в качеството си на треньор по кондиционна подготовка ПФК „Левски“ София, където с работата си отново допринася за редица спортни успехи, но този път за своите възпитаници.

Със Заповед на Ректора на НСА „Васил Левски“, № 3П-470/24.03.2017 г. на редовния докторант Петър Пеев е насрочена публична защита, след успешно осъществена вътрешна апробация и решение на ФС на Учителски факултет за неговото отчисляване с право на защита от 23.03.2017 год.

II. Характеристика на представения дисертационен труд.

Дисертационният труд на Петър Русев Пеев е в общ обем от 134 страници. В рамките на този обем са приложени 27 фигури и 37 таблици.

Допълнително към тялото на труда са прикрепени и 13 приложения, чийто общ обем е 11 страници.

Структурата на дисертационния труд е класическа за подобен вид разработки. Започва с увод, след който съдържанието е разпределено в четири основни глави: гл.I. Постановка на проблема; гл.II. Цел, задачи и организация на изследването; гл.III. Анализ на резултатите; и гл.IV. Изводи, препоръки и приноси.

В края на дисертационния труд е поместена справка за 210 научно-методични източници, от които 37 на кирилица и 173 на латиница.

Актуалността на тематичната насоченост на дисертационния труд произтича от непреходната теза, че за да се стигне до изяви в сферата на високото спортно майсторство е необходимо провеждането на методически правилна работа с подрастващите спортисти във всеки един спорт. Това с още по-голяма сила важи за футбола, където наред с неговата комерсиализация у нас все още за много състезатели в тази игра е валидно определението „роди се талант – остана си надежда“. Считам, че настоящия дисертационен труд ще допринесе да бъдат все по-малко остаряващите футболни надежди, защото той се основава на прилагането на научнообосновани подходи за подобряване на ефективността на методиката за развиване на скоростната издръжливост при подрастващи футболисти – двигателно качество изискващо изключителна деликатност, особено при работа с деца.

Въведението на дисертацията е кратко и насочващо към тематиката на дисертационния труд.

Глава първа на дисертационния труд – ПОСТАНОВКА НА ПРОБЛЕМА, по своята същност представлява литературен обзор. Съдържанието, в рамките на 31 страници, в логическа последователност разкрива научно-методичните постановки, във връзка с разглеждания в дисертацията проблем, за да се стигне до идеята, заложена в дисертационния труд.

Представена е терминологичната същност на понятията „кондиция“ и „кондиционна подготовка“. Заедно с тривиалните представи са подробно изложени и съвременните теоретични постановки за „неспецифичната кондиционна подготовка“ във футбола и „синергетично концептуалния модел“ на развиване и преобразуване на двигателните качества в двигателни способности, чийто автор е научния ръководител на докторанта.

В унисон с темата на дисертационния труд в отделни подглави, целенасочено са представени:

-физиологичната и спортно-педагогическата същност на двигателната дейност на 13-14 годишни футболисти по време мач;

-характерните особености на физическото и функционалното развитие на подрастващите футболисти и спецификата при работата за специална издръжливост с тях.

-особеностите на методиката за развиване на специалната издръжливост при подрастващи футболисти.

-състоянието на неспецифичната кондиционна подготовка при 13-14 годишни футболисти на според съвременната теория и практика.

Характерно за цялата първа глава и особено в подглава 1.5. е акцентирането върху дискуссионни моменти относно представите в методичните източници за работата за специална издръжливост при подрастващите футболисти. Това удачно е свързано с последващата подглава 1.6. Работна хипотеза.

Самата работна хипотеза правилно е формулирана като предположение, че чрез обективизиране на двигателната дейност на подрастващите футболисти по време на игра ще се разкрият подходящи подходи и средства в рамките на неспецифичната кондиционна подготовка, за развиване на двигателната способност на подрастващите футболисти към проява на скоростна издръжливост.

Втората глава озаглавена „ЦЕЛ, ЗАДАЧИ, И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО ВЪВ ВРЪЗКА С ЦЯЛОСТНОТО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПРОБЛЕМА“. Тя по структура отговаря на общоприетите норми, като по удачно би било да се включи и думата „МЕТОДИКА“ в заглавието, а защо да не отпадне и изразът: „ВЪВ ВРЪЗКА С ЦЯЛОСТНОТО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПРОБЛЕМА“.

Целта е представена ясно. Тя логично произтича от работната хипотеза.

Задачите, с които следва да се постигне поставената цел са седем. Като логическа последователност и насоченост, може да се приеме, че чрез тяхното решаване целта ще бъде реализирана.

Първоначално са изброени са общо 12 спортно-педагогически и специализирани методи. В последствие са представени повече от акуратно и подробно 14 такива. При някои от тях описанието е толкова задълбочено, че включва допълнителен анализ на научно-методичните източници по проблема. В случая е било възможно таблица 6 и терминологичния речник към нея да бъдат представени в приложение.

Показателите произтичащи от резултатите по отделните тестове и методики са в завидно голям брой – 40 и носят необходимата за изследването информация.

Спортно-педагогическият експеримент в тази глава не е достатъчно ясно описан, като е направена препратка към гл.3.

В кратък и лаконичен стил са представени обектът, предметът и контингентът на изследване.

Организацията на изследването е достатъчно подробно представена и внася значителна яснота около същността на извършената от докторанта научно-изследователска дейност.

Третата основна глава на дисертационния труд „АНАЛИЗ НА ДАННИТЕ ОТ ИЗСЛЕДВАНЕТО“ се състои от 6 подглави, като принципно всяка една от тях е свързана с решаването на съответната задача на изследването в дисертационния труд.

Първата подглава е посветена на резултатите от анкетното проучване на педагогическите виждания на 52 българските футболни специалисти относно способността към проява на скоростната издръжливост при подрастващи 13-14 годишни футболисти. Резултатите от тази анкета от една страна потвърждават дискуссионния характер на проблема, а от друга – въпреки неговото negliжиране е на лице използване на правилни подходи за тренировка и контрол.

Във втора подглава се разкриват, на базата на получената следствие обработката на съответните показатели корелационна матрица, взаимовръзките между утвърдени признаци, характеризиращи основните двигателни способности: стартово ускорение, максимална скорост, взривна сила и скоростна издръжливост. Извършеният анализ на получените корелационни зависимости е коректен и разкрива задълбочените познания на докторанта относно логиката на причинно-следствените взаимовръзки между показателите от гледна точка на спортно-педагогическия подход, а именно че основна роля за нивото на скоростната издръжливост е т.нар. „запас“ от скоростни възможности на подрастващите футболисти. Направените изводи и препоръки относно това, как се повлиява скоростната издръжливост от нивото на останалите изследвани признаци, имат своето основание и почиват на спортно-педагогическата логика.

Трета подглава е посветена на изследване на надеждността на терения тест „совалка 3x50 м“ за определяне на анаеробната мощ при 13-14 годишни футболисти. Тук докторантът е направил допълнителен литературен обзор по проблема, за да обоснове своя подход при избора на вида на спортно-педагогическия тест. Прави впечатление и неговото умение да интерпретира от спортно-педагогическа гледна точка някои трудно обясними несъответствия между утвърдени показатели. От тази гледна точка приемам за правилен и изводът, че след като е на лице голяма взаимозависимост с основният показател от теста „Wingate“, то терения тест „совалка 3x50 м“ може да се определи, като надежден и високоинформативен за определяне на нивото на анаеробната мощ и скоростната издръжливост, като цяло при 13-14 годишни футболисти.

Четвърта подглава има съществен приносен характер, тъй като в нея докторантът предлага собствена методика и модел за определяне на скоростните зони за двигателна мобилност на подрастващите футболисти, съобразени с характера на изявиите им по време на официални мачове.

Чрез теоретичен анализ научно-методични източници се обосновава подходът, който докторантът приема за определяне на граничните стойности на зоните на пулсовата честота. В подглавата се анализират резултатите от прилагането на иновативен подход за определяне на скоростните зони на двигателна мобилност при 13-14 годишни футболисти. Обосноваването на избраните тестове се отличава с оригинален творчески подход на докторанта, а анализът на получените резултати се отличава с необходимата акуратност. Предложените 5 скоростни зони са добре аргументирани и обективизирани с подходящи тестове от спортно-педагогическа гледна точка, а предложеният модел за тяхното определяне се отличава с приложния си характер и с възможността да се улесни използването на вече популярните GPS-системи в подготовката на подрастващите футболисти.

Резултатите от прилагането на такава система с цел определяне на двигателния модел по време на игра при 13-14 годишни футболисти са представени в пета подглава. И тук докторантът демонстрира задълбочени познания по дискуссионните моменти в методичната литература свързана с изследвания в тази насока, а приложения подход и апаратурната методика за получаване на данните е израз на своеобразния иновативен приносен момент на дисертационния труд. В случая, чрез специализирана GPS система и пулсомери Polar T-34 е проследена за пръв път в България двигателната моторика и пулса на подрастващи 13-14 годишни футболисти по време на футболни срещи. В следствие на този обективизиран подход са получени данни, които докторантът умело интерпретира за получаване на една обективна характеристика на профила на двигателната дейност, като за целта се използва и предложената по-горе иновативна класификация на видовете двигателна мобилност. Така за пръв път е представен обективен профил на двигателната дейност на подрастващите футболисти и е предложен за практиката подход, който създава възможности, както за обективизиране, така и за оптимизиране на тренировъчния процес.

Подглава 3.6. може да се приеме, като най-важната част от дисертационния труд, която е със своя собствена структура, разкриваща същността на проведения спортно-педагогически експеримент. Тук повече от подробно е описана експертната методика. Представени са приложените 9 методически модели за развиване на скоростната издръжливост. Проследени са по време на тяхното изпълнение показатели за двигателната дейност, съответстващата им пулсова честота и психологичен ефект преди, по време и след проведените натоварвания в моделите. В отделна структурна част са анализирани данните доказващи ефекта от прилагането на експертната методика в спортната практика на експериментална група подрастващи футболисти. Достоверността на тази ефективност допълнително се доказва чрез сравнителен анализ с Т-

критерий на Стюдънт между резултатите на експерименталната група и контролна група подрастващи футболисти.

В цялостното изложение в глава трета, добро впечатление прави стремежа на докторанта да обосновава правилността на своите подходи на изследване. Очевидна е водещата роля на спортно-педагогическата логика при анализа на статистическите показатели, което е израз на професионален подход и емпиричен опит. С вещина са потърсени оптимизационните възможности за постигане на целта на дисертационния труд, което го прави особено полезен за спортната практика.

Ето защо считам, че като цяло трета глава на дисертацията е разработена оригинално и със нужната задълбоченост на анализа.

Глава четвърта – ИЗВОДИ, ПРЕПОРЪКИ И ПРИНОСИ е диференцирана в три съответни части:

В изводите се изтъква най-важното от получените резултати при проведените изследвания. В тях се намира отговор, както на поставените задачи за изследване, така и на дискуссионни въпроси поставени в хода на изложението. Категорично, чрез изводите става ясно, че е на лице изпълнение на целта на дисертационния труд.

Чрез предложените препоръки се разкрива приложния характер на дисертационния труд. Те са с подчертан иновативен характер и несъмнено ще допринесат до издигане на равнището на спортната практика при работата за скоростна издръжливост с подрастващи футболисти.

Изтъкнатите приноси конкретизират иновативните моменти, които докторантът внася в теорията и практиката на спортната подготовка при футболисти във възрастта 13-14 години.

III. Критични бележки, въпроси и препоръки

Считам, че вече изложените по-горе критични бележки и предложения, които са най-вече от редакционно естество, не променят общото задоволство от много добре оформения и структуриран труд.

Моят въпрос към докторанта е:

Може ли да ни обоснове чрез пример, каква ще е разликата между ефектът на т.нар. „Кондиционна инжекция“ за скоростна издръжливост, когато тя е приложена в средата на основната част на тренировъчното занимание и когато е в неговия край?

IV. Оценка на научните и научно-приложните приноси

Приносите на предложеният ми за рецензия дисертационен труд могат да бъдат диференцирани в няколко аспекта.

1. Приноси в теоретичен аспект.

За пръв път в родната ни практика е определен профилът на двигателната дейност на подрастващите футболисти на 13-14 години по време на официални мачове.

2. Приноси в теоретико-приложен аспект

Разработен е оригинален подход – модел за определяне на зоните на двигателна дейност при подрастващи футболисти на 13-14 години, който се явява иновативност в световен мащаб.

3. Приноси в приложен аспект

Предложен е нов подход за развиване на скоростната издръжливост при подрастващи футболисти на 13-14 години, както и обективен теренен тест за контрол и оценка на тяхната способност към проява на скоростна издръжливост.

V. Оценка на публикациите по дисертацията

Представени са 3 публикации на докторанта по дисертационния труд, чиято тематична насоченост и съдържание е част от извършената изследователска и проучвателна работа по дисертацията.

VI. Оценка на автореферата

Авторефератът коректно отразява съдържанието на дисертационния труд. Посочените приноси от дисертацията са правилно отдиференцирани и подредени.

VII. Заключение

В заключение подчертавам, че дисертационния труд на Петър Русев Пеев е посветен на актуален проблем от подготовката на подрастващи футболисти, за чието решение е посветено изследването в дисертацията и е разработен оригинален иновативен подход, с подчертан приложен характер.

Считам, че представеният ми за рецензия дисертационен труд на Петър Русев Пеев, на тема: **„Изследване на методически подходи за въздействие върху развитието на скоростната издръжливост при 13-14 годишни футболисти“** има своите научни достижения. Той представлява една оригинална, иновативна разработка, която обогатява теорията и практиката на тренировъчния процес при подготовката на подрастващи футболисти, което ми дава основание твърдо и убедено да предложа на членовете на научното жури да гласуват за присъждане на Петър Русев Пеев образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. лечебна физкултура)“, в професионално направление 7.6. Спорт.

гр. София
12.04.2017 год.

Рецензент:.....

проф. Апостол Славчев, доктор
НСА „Васил Левски“, Катедра „Лека атлетика“